

عنوان مقاله:

متن شناسی دلگشانامه ی ارجمند کشمیری

محل انتشار:

فصلنامه شعرپژوهی (بوستان ادب)، دوره 13، شماره 3 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

سید امیر جهادی - دانشگاه شهید باهنر کرمان

حمیدرضا خوارزمی - دانشگاه شهید باهنر کرمان دانشکده ادبیات و علوم انسانی بخش زبان و ادبیات فارسی

خلاصه مقاله:

چکیده‌آغاز حماسه‌سرایی‌های دینی در ادب فارسی از پیشینه‌ای کهن برخوردار است؛ هرچند که حماسه ی عاشورا و وقایع پس از آن مانند قیام مختار در شعر فارسی و به خصوص از عصر صفویه به بعد اثرگذار بوده است. از منظومه‌های سترگ و ارزشمند در موضوع حماسه‌های مذهبی (شیعی) باید از دلگشانامه ی ارجمند کشمیری یاد کرد که تاکنون تصحیح نشده و به شیوه‌ای مستوفی بررسی و شناخته نشده است. در برخی مآخذ، اثر حاضر را به آزاد بلگرامی منسوب کرده‌اند؛ اما با بررسی منابع متقدم و متاخر، نادرستی این انتساب معلوم می‌شود. دلگشانامه با رویکردی دقیق و جزئی‌نگرانه، داستان مختار را روایت کرده است. آزاد در روایت داستان، امانت داری را رعایت و در بسیاری مواضع از راویان با صفاتی دال بر راست‌گویی و خردمندی یاد کرده است. مآخذ اصلی شاعر علاوه بر روایات موجود، مختارنامه ی منتور عطاءبن حسام واعظ است. اثرپذیری بالنسبه ی کاملی از متن این اثر در دلگشانامه مشهود است. از شاخصه های بسیار بارز اثر باید از ساقی‌نامه‌های متعدد یاد کرد. ساقی‌نامه‌ها گاه در حکم تجدید مطلعی در روایت اثر محسوب می‌شود که در اوج فخامت حماسه، صبغه ی غنایی خاصی به متن بخشیده است. مجموعاً شش نسخه ی خطی از دلگشانامه وجود دارد که از نسخه‌های موجود در ایران تنها نسخه ی کامل، نسخه ی کتابخانه ی ملی ایران است و نسخه‌های دیگر ناقص‌الآخردند. نسخه‌های دیگر در کتابخانه ی دیوان هند موزه ی بریتانیا، کتابخانه ی بانکی‌پور و کتابخانه ی لنین مسکو محفوظ‌اند. نگارندگان در این پژوهش با روش تحلیل و توصیف محتوا کوشیده‌اند که دلگشانامه ی آزاد کشمیری را از منظر ساختاری و محتوایی تحلیل کنند و افزون بر این، به اختصار مصنف اثر را نیز بشناسانند.

کلمات کلیدی:

واژه های کلیدی: حماسه ی مذهبی، آزاد، مختار، مختارنامه، دلگشانامه، ارجمند کشمیری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1454088>

